

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Jeremia 1, 4 - 10
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 147 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Schuldbelijdenis door het zingen van Psalm 51 : 1 en 3**
6. **Genadeverkondiging**
7. **Zingen : Gezang 90 : 2**
8. **Gebet om vernieuwing door de Heilige Geest**
9. **Schriftlezing : Jeremia 1**
10. **Zingen : Psalm 40 : 3 en 4**
11. **Tekst : Jeremia 1 : 4 - 10**
12. **Zingen : Psalm 111 : 5 en 6**
13. **Dankzegging en voorbede**
14. **Slotzang : Gezang 142 : 1 en 4**
15. **Zegen**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 147 : 1 en 2**
- 4. Gebed om zegen over de opening van Gods Woord**
- 5. Schriftlezing : Jeremia 1**
- 6. Zingen : Psalm 40 : 3 en 4**
- 7. Tekst : Jeremia 1 : 4 – 10**
- 8. Prediking**
- 9. Zingen : Psalm 111 : 5 en 6**
- 10. Zingen : Gezang 179b**
- 11. Dankzegging en voorbede**
- 12. Slotzang : Gezang 142 : 1 en 4 (GK 33)**
- 13. Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

En, broeders en zusters, gebeurt er hier nog wat in de kerk? Misschien bent u geneigd die vraag met 'nee' te beantwoorden. Omdat u vindt dat er wel wat meer dynamiek in het ons kerkelijk leven mag zitten. Te weinig verandering. Te weinig beleving. Te weinig mensen die echt enthousiast zijn. Te weinig mensen aan wie u zich op kunt trekken. Misschien vindt u wel dat er veel te veel gebeurt. Allerlei veranderingen waar u niet blij mee bent. Allerlei broeders en zusters die zich onttrekken. Gebeurt er nog wat? Zit er nog leven in de kerk? Ik denk dat ons antwoord op die vraag erg afhangt van ons standpunt en van de dingen waar we onze blik op richten. Waar staan we en waar kijken we naar.

Wat dat betreft kun je wel overeenkomsten zien tussen onze tijd en die van Jeremia. De kerk had het in die dagen ook niet gemakkelijk. Als je keek naar het aantal mensen dat nog echt voor de Here wilde leven, dan werd je daar niet vrolijk van. Net als vandaag in ons land dienden velen de Here niet meer. In de periode van koning Josia ging het een tijd beter. Dat was een koning die de Here wilde dienen. Maar zijn voorganger, koning Manasse, was een verschrikkelijke koning geweest. Die had zelf een beeld van Asjera in de tempel van God laten zetten. En die had altaren voor heidense goden in de tempel laten zetten. Manasse had alles gedaan wat de Here verboden had. Hij had zelfs zijn eigen zoon geofferd. De koningen na Josia waren wel niet zo erg als deze koning Manasse, maar het waren toch geen koningen die echt voor de Here wilde leven. Het was alles behalve goed gesteld met het geestelijke leven in Israël. Toch kan er niet gezegd worden dat er niets gebeurt in de kerk van die dagen. De Here heeft zijn kerk echt niet verlaten. Nee de Here is volop aanwezig met zijn grote kracht. Ik bedien u vanmorgen het Woord van de Here onder het volgende thema:

De Here toont zijn zorg voor zijn kerk door de roeping van Jeremia tot profeet.

We zien Gods zorg voor zijn kerk in

- 1. de vorming en verkiezing van Jeremia,**
- 2. in de heiliging en geruststelling van Jeremia,**
- 3. door kracht te geven aan het spreken van Jeremia.**

We zullen dus eerst zien hoe de Here voor zijn kerk zorgt in de vorming en verkiezing van Jeremia. Het is met de kerk in de dagen van Jeremia niet best gesteld. Die

kerk waar ik het over heb, is het tweestammenrijk van Juda en Benjamin. Het tienstammenrijk in het noorden met de hoofdstad Samaria is 100 jaar geleden al opgehouden te bestaan. Ik heb in de inleiding al iets getekend van de zonden van de koningen. Maar ook onder de gewone mensen was er veel afgodendienst, bijgeloof en ook uitbuiting van de zwakken in de samenleving. Alles wat de Here verboden had werd door hen gedaan.

De Here had dan ook besloten dat ook dit rijk vernietigd zou worden en het volk zou worden weggevoerd in ballingschap. Mozes had al gezegd dat dit zou gebeuren als ze de Here niet trouw zouden dienen. Nu was de maat vol.

Maar de God van Israël, is anders als de afgoden. Bij de afgoden gaat het vaak zo, dat vanuit de rampen die gebeuren, de priesters de conclusie trekken dat de goden wel boos zullen zijn. Maar de God van Israël laat het zijn volk op voorhand weten. Hij geeft ze duidelijkheid hoe Hij over hen denkt en wat Hij van plan is met hen te doen.

Nu nadert ook het einde van het tweestammenrijk. Als de Here Jeremia roept is het rond het jaar 615 voor de geboorte van de Here Jezus. En Jeruzalem en de tempel zijn in het 587 verwoest. Dus bijna 30 jaar na de roeping van Jeremia. En daarin zien we dus de zorg van de Here. Want als straks de tempel verwoest wordt en Jeruzalem een ruïne is, dan zal iedereen weten dat de Here achter deze verwoesting zit en waarom de Here deze verwoesting over de stad heeft afgeroepen. De Here wil zijn volk dus niet in onwetendheid laten. Het volk krijgt duidelijkheid en uitleg.

Voor die taak heeft de Here Jeremia uitgekozen. In onze tekst wordt verteld hoe de Here Jeremia heeft geroepen. Op een dag richtte de Here zich tot Jeremia. Hij zegt hem: "Voordat Ik je vormde in de moederschoot, had Ik je al uitgekozen." Dit zijn opmerkelijke woorden. God had Jeremia al uitgekozen voordat hij zelfs maar bestond. Hoe kun je iets uitkiezen dat er nog niet is? We zullen dit zo moeten begrijpen, dat de Here al in gedachten had wat voor mens de profeet zou moeten zijn die de verwoesting van Jeruzalem zou moeten aankondigen. En die mens heeft Hijzelf geschapen: Jeremia. Wat God hier over Jeremia zegt, geldt trouwens voor alle mensen. Maar gezien de bijzondere taak die de Here voor Jeremia in gedachten heeft, is het voor Jeremia extra belangrijk om te beseffen dat God hem geschapen heeft. Geschapen heeft met het oog op dit werk. God heeft hem de kwaliteiten gegeven die hij nodig heeft om dit moeilijke werk te kunnen voltooien.

Toch heeft Jeremia zelf grote bedenkingen. Hij vindt zichzelf te jong en te onervaren. Maar God wil daar niet van weten. En dat brengt ons bij het tweede punt.

De Here zorgt voor zijn kerk in de geruststelling van Jeremia. Wie zal het Jeremia kwalijk durven nemen dat terugschrikt voor de taak waartoe de Here hem roept. Want ook al weet Jeremia nog niet dat hij de ondergang van Jeruzalem zal moeten voorzeggen, hij weet wel wat er in de harten van de mensen leeft. En hij voelt waarschijnlijk al wel aan dat hij een weinig blijde boodschap aan het volk zal moeten voorzeggen. Hij weet ook wel hoe het volk zal reageren op hem. Want niemand houdt van onheilsprofeeten. Dus hoe zullen de mensen reageren als hij als jonge man allerlei slecht nieuws in Jeruzalem bekend moet gaan maken? Hij zal veel weerstand oproepen. Mensen zullen hem uitlachen. Ze zullen hem bespotten. Ze zullen hem uitschelden. Ze zullen proberen hem de mond te snoeren. Of nog erger

En de Here begrijpt de moeiten van Jeremia. Daarom komt de Here hem geruststellen in twee visioenen. In het eerste visioen krijgt Jeremia een amandeltwijn te zien. De amandelboom is in Israël de eerste boom die in het voorjaar bloeit. Terwijl andere bomen nog geen teken van nieuw leven laat zien, bloeit de amandelboom al. En zo snel als de amandelboom in het voorjaar uitloopt, zo snel zal de Here de woorden van Jeremia laten uitkomen. De Here zal dus snel de woorden van Jeremia onderstrepen door zijn profetieën te laten uitkomen. De mensen die de woorden van Jeremia in twijfel trekken, zullen dus al snel hun woorden van protest moeten inslikken. Want de Here zal laten zien dat Hij aan de kant van Jeremia staat. Ja, dat Jeremia in zijn naam komt en dat hij namens de Here spreekt.

Verder laat de Here hem een gloeiend hete kookpot zien. Een gloeiend hete kookpot waar je de warmte van af voelt stralen. Zoveel warmte dat je vanzelf een stap achteruit doet. Deze pot symboliseert volken uit het noorden, Assyriërs, Babyloniërs en Arameërs. De legers van deze volken zullen met groot geweld het rijk binnenvallen en er dood en verderf zaaien. Op zich is dat verschrikkelijk nieuws. Maar het is geen nieuws dat Jeremia verbaasd zal hebben. Want hij kent de situatie in het rijk. Toch is het voor hem belangrijk dat hij dit ziet. Want hij zal de ondergang van het rijk moeten voorzeggen. En dan is het goed voor hem dat hij weet dat de volken die het vonnis moeten gaan voltrekken in dienst van de Here, al klaarstaan. De Here zal het volk laten zien dat Jeremia een profeet is die in zijn Naam spreekt.

Waar Jeremia mogelijk zorgen heeft of hij wel echt het Woord van de Here zal spreken, stelt de Here hem ook gerust. Want de Here strekt zijn hand uit, raakt zijn mond aan en zegt tegen hem: 'Hiermee leg ik mijn woorden in jouw mond.' Zo weet Jeremia dat als hij spreekt zijn woorden de woorden van de Here zullen zijn.

Ieder die het Woord van de Here spreekt, kan zich de zorg van Jeremia voorstellen. Want wat als je wel meent het Woord van de Here te spreken, maar je woorden je eigen verzinsel zijn. Dan heb je de naam van de Here misbruikt en Gods kinderen misleid. Maar Jeremia hoeft daar niet bang voor te zijn. Want de Here heeft zijn mond aangeraakt en daarmee zijn woorden in de mond van zijn profeet gelegd. Zo geeft stelt de Here zijn profeet gerust.

Tenslotte zullen we zien hoe de Here voor zijn kerk zorgt door kracht te verlenen aan het spreken van Jeremia. Toch is het wel duizelingwekkend als je het Woord van de Here tot je door laat dringen dat de Here in vers 10 spreekt. Wij denken misschien dat een profeet een spreker is. Hij vertelt dingen. En in onze cultuur zijn woorden maar woorden. Er wordt zoveel gezegd en geschreven dat woorden meer en meer hun waarde lijken te verliezen. Woorden worden gezien als meningen waar je over kunt discussiëren. De lijn tussen woord en waarheid is tegenwoordig een dun lijntje. Daarnaast staat het hele idee van waarheid onder druk. Waarheid is voor steeds meer mensen een persoonlijke aangelegenheid geworden. Iedereen moet zijn eigen waarheid maar maken. De een gelooft dat dit waar is en de ander dat dat waar is. En wat voor een mens waar is, wordt steeds vaker bepaald door het gevoel. Waar is, waar je je goed bij voelt.

Maar Jeremia wordt geen spreker zoals die er vandaag zo veel zijn. Jeremia zal geen mening verkondigen waar je van kunt denken wat je wil. Want zijn woorden zullen een enorme kracht hebben. Ja, zijn woorden zullen gelijk staan aan daden. Want dat is toch wel hoe we de woorden van de Here moeten uitleggen. Want de Here geeft Jeremia een onvoorstelbare macht. Want met het Woord dat de Here in de mond van Jeremia legt, geeft God hem gezag over alle koninkrijken en volken. En wat voor gezag? Gezag om deze koninkrijken en volken uit te rukken en te verwoesten, om ze te vernietigen en af te breken, op te bouwen en te planten. Vier werkwoorden van vernietiging en twee werkwoorden van herstel. Eerst de verwoesting en daarna het herstel. En dat zonder dat hij over een leger beschikt. Ja, zelfs zonder het kleinste wapen. Maar toch is hij machti-

ger dan de machtige koningen van Egypte, Assyrië en Babylonië. En dat omdat hij het Woord van de Here spreekt.

Het zal met het spreken van Jeremia zijn, alsof God zelf spreekt. En we weten wat er gebeurt als God zelf spreekt. Als God zegt: “Laten er bomen zijn”, wat gebeurt er dan, jongens en meisjes? Dan zijn er bomen. Als God zegt dat het water moet wemelen van levende wezens. Wat gebeurt er dan, jongens en meisjes? Dan wemelt het water van de levende wezens. Een Woord van God verschilt niet van een daad van God.

En zo is het ook als Jeremia zal spreken. Als hij spreekt zal dat als een daad zijn. Als hij zegt dat de vijanden zullen komen, dan komen ze. Dan is het alsof hij eigenhandig het leger het land binnenleidt. Maar als hij zegt dat Jeruzalem ooit weer herbouwd zal worden, dan zal het zijn alsof hij de eerste paal van het nieuwe Jeruzalem in de grond slaat. Wie woorden van God spreekt zet daden. Het clublied van Feyenoord is ‘geen woorden maar daden’. Dat veronderstelt dat woorden niet gelijk staan aan daden. Maar bij God vallen woorden en daden samen. Daar kan nog geen lichtstraaltje tussendoor. Zo is dat met het Woord van God. En dus niet alleen als God spreekt, maar zelfs als Gods dienstknecht, zijn profeet Jeremia spreekt.

Maar het geldt ook nog vandaag. Dat het Woord van God gelijk staat aan een daad van God. En het is van levensbelang om dat met elkaar vast te houden, broeders en zusters. Dat betekent dat we tegen de stroom in moeten roeien. Dat betekent dat we niet mee moeten doen met ieder woord dat we horen ter discussie te stellen. Maar dat we moeten geloven dat de woorden van de Here, vol van waarheid zijn en vol van leven.

En wil er in de kerk wat gebeuren, dan kan er alleen wat gebeuren als we beginnen met het Woord van de Here te gaan zien als daden van de Here. Dat als God zegt dat Hij onze zonden vergeeft, dan moeten we daar geen vraagtekens bij stellen, maar dat we dat Woord ontvangen alsof God net de lijst met al onze zonden heeft verscheurd en verbrand en ons liefdevol in zijn armen heeft gesloten. Dat als God zegt dat Hij zijn Heilige Geest in ons uitstort, dan moeten we daar dan geen vraagtekens bij zetten, maar dan moeten we dat Woord ontvangen alsof het de Heilige Geest zelf is. Dat als God zegt dat wij het licht van de wereld zijn, dan moeten we daar geen vragen bij stellen, maar stralen en het licht van het evangelie weerkaatsen. En dat als God zegt dat Hij als een trouwe Vader voor ons zorgt, het kwaad van ons zal weren of voor ons zal laten meewerken ten goede, dan moeten we daar geen vraagtekens bij zetten, maar dat van harte geloven

en in deze woorden wonen alsof het een warm en onverwoestbaar huis is. En als we als gemeenteleden dat nog veel meer gaan doen, dan moet je eens kijken wat er gebeurt. Dan gaan mensen over van de dood naar het leven. Dan worden mensen opnieuw geboren en worden ze andere mensen. Dan worden koude en kille mensen, warm en vriendelijk. Dan krijgen mensen die geen hoop meer hadden, nieuwe hoop. Dat is wat er gebeurt als het Woord van de Here klinkt en serieus genomen wordt. En zolang hier in ons midden dat Woord wordt verkondigd en geloofd, dan gebeuren hier grote dingen. Dan gebeuren hier wonderen. Want het Woord van God keert nooit leeg terug tot God.

Amen